

Інформаційні та інноваційні технології в забезпеченні й організації освітнього процесу: тези доповідей і наукових повідомлень учасників ІХ конференції школи педагогічної майстерності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. – Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2015. – 102 с.

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2015

На сучасному етапі в контексті нової освітньої парадигми недостатньо проводити навчання студентів у межах традиційних форм. Важливу роль відіграє творчий підхід викладача до подання матеріалу і засобів контролю його засвоєння. Така форма практичного заняття, як ділова гра дозволяє викладачеві розширити рамки спілкування із студентами, базуючись на власному педагогічному досвіді та враховуючи особливості конкретних студентських груп.

Таким чином, при використанні всіх цих форм роботи необхідно прагнути до підвищення якості викладання, застосування всіх можливих прогресивних технік і технологій, що, у кінцевому підсумку, сприятиме зростанню рівня засвоєння дисциплін у ВНЗ.

В. Є. Шеверєва, канд. юрид. наук, асист.

ВЗАЄМОДІЯ ВИКЛАДАЧА ЗІ СТУДЕНТСЬКОЮ АУДИТОРІЄЮ

Професійно-педагогічне спілкування становить основу науково-педагогічної діяльності викладача вищої школи. Усі основні форми організації навчального процесу (лекція, семінарське заняття, іспит та ін.), виховна робота та науково-методична діяльність у вищій школі пройняті цим складним і багатофункціональним соціально-психологічним явищем. Педагогічне спілкування є способом реалізації змісту та форм педагогічних впливів, спрямованих на формування особистості студента.

Організація роботи вченого та викладача пов'язана з подоланням різних типів труднощів (у першому випадку ключову роль відіграє самомотивація та управління часом, у другому – усунення рутинізації та емоційного виснаження), а самопрезентація серед групи колег та перед студентською аудиторією повинна переслідувати фактично протилежні цілі та спиратися на взаємовиключні принципи. Важливий елемент взаємодії – очікування та оцінка цих інших, звернені до діючого суб'єкта,

саме вони стають частиною внутрішньої мотивації. Оскільки людина, як правило, бере участь у безлічі різних груп, то вона має стільки ж різних соціальних Я, скільки існує груп, що складаються з осіб, чию думку вона цінує. Кожній з цих груп людина показує різні боки своєї особистості. Таким чином, взаємодія відбувається не стільки між індивідами як суб'єктами, цілісними неподільними особистостями, скільки між різними соціальними обличчями індивідів, як би між зображуваними ними персонажами.

З огляду на сказане можемо констатувати, що значення педагогічного спілкування полягає в наступному.

1. Завдяки спілкуванню викладач виступає персоніфікованим посередником між драмою наукових ідей і студентом.

2. Через експресію викладач “заражає” студентів своїм інтересом до науки, викликає в них живу зацікавленість, як наслідок, знання стають “живими”. У безпосередньому спілкуванні мають значення не тільки слова, а й невербальні засоби, тому в педагогічному спілкуванні багато експресії, педагогічного артистизму, навіть мистецтва.

3. Викладач своїм прикладом спілкування пропонує культурну норму взаємин і тим самим формує в майбутнього фахівця комунікативну компетентність.

На думку К. Роджерса, навчати не потрібно, студент повинен вчитися сам, оскільки навчання – це не засвоєння знань, а зміна його внутрішнього чуттєво-когнітивного досвіду, пов'язаного зі всією особистістю. Цей досвід передати неможливо, оскільки він у всіх різний. Студент може навчитися лише самостійно, оскільки в цьому випадку відбувається значиме навчання (*significant learning*). Самонавчання (або значиме навчання) – найбільш стійке, тому що самомотивоване. При такому навчанні студент стає відповідальним, незалежним, творчим, для нього головним є самокритика та самооцінка, а оцінка інших – другорядна. Якщо ж внутрішній досвід не змінюється, то механічно когнітивні знання даремні, оскільки вони забуваються, не відіграючи ніякої ролі в житті, а сам студент не розвивається. Викладач повинен надати можливі засоби для самонавчання. Як стверджує С. Л. Братченко, для гуманістично-

орієнтованої взаємодії навчальному процесу мають бути характерні наступні пріоритети: особистість важливіша за проблеми, дійсне – за минуле, відчуття важливіші за думки та дії, розуміння важливіше пояснень, прийняття – виправлень, мудрість студента важливіша знань викладача.

При спілкуванні викладачу не слід забувати про юнацький максималізм, про потребу самоствердження, деяку демонстративність поведінки, підвищену емоційність, характерний для студентів скепсис і недовіру до старших. До цих проявів треба ставитися з розумінням і спокійно. Це проходить із набуванням досвіду. Якщо такі прояви набувають демонстративного характеру, не можна залишати їх поза уваги, бо існує культура взаємин, яка й регулює соціальну поведінку людей. І цій культурі студента треба вчити передусім своїм власним прикладом поважного ставлення до особистості студента.

Невипадково уже згадуваний нами К. Роджерс вважає, що педагог, який високо оцінює себе і живе повним життям, здатний також цінувати студентів, позитивно до них ставитися і відчувати від цього задоволення, тобто є “повноцінно функціонуючою людиною”. Такий педагог характеризується, на його думку, наступними ознаками: відкритістю переживань, екзистенційним способом життя, організмичною довірою, емпіричною свободою, креативністю. Із креативністю, на наш погляд, пов’язаний індивідуальний стиль, можливість знайти власне бачення професіонала, не перетворюючись на карикатуру на зразок соціальної репрезентації викладача. Мислення викладача не може бути зумовлене ні вдосконаленням умінь і навичок, ні впровадженням сучасних технічних засобів навчання, а ґрунтується на перебудові особистісних установок і цінностей педагога, які реалізуються в міжособистісному спілкуванні зі студентами і в нових методах навчання. Просте продукування максимальної кількості різних способів донесення одного і того ж базового матеріалу дозволяє побачити у рутинному потенціал для креативного.

Таким чином, ефективність педагогічної взаємодії залежить від комунікативних здібностей викладача, а професійне спілкування викладача проявляється, зокрема, через соціальну

самопрезентацію, вибір ним тону висловлювання, володіння мімікою, рухами, жестами, специфічні реакції на дії студента – партнера по спілкуванню, організацію спільної діяльності, мотивацію діяльності студентів.

С. С. Шестопал, асист.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

У сучасних умовах інтеграції нашої держави до Європейського Співтовариства, адаптації до світових освітніх моделей та світових академічних шкіл, глобалізації та конвергенції освітніх ринків і становлення міжнародного освітнього простору висока якість освіти асоціюється з процесами академічної мобільності, визнання дипломів, введення кредитних систем, інноваційних технологій навчання та управління знаннями.

Основою метою професійної освіти є підготовка кваліфікованого спеціаліста, здатного до ефективної професійної роботи за фахом та конкурентоспроможного на ринку праці.

За кордоном інтерес до освітніх технологій виник у середині ХХ ст., коли з'явилися перші програми аудіовізуального навчання, тобто навчання за допомогою технічних засобів. Термін “освітні технології”, що виник у 1960-х рр., означає побудову педагогічного процесу з гарантованим якісним результатом.

Застосування освітніх технологій має певні переваги, зокрема, змінюються функції викладача і студента, замість виконання інформаційно-контролюючої функції викладач стає консультантом-координатором, а студентам надається більша самостійність у виборі шляхів засвоєння навчального матеріалу.

Освітні технології дають широкі можливості диференціації та індивідуалізації навчальної діяльності. Результат застосування сучасних освітніх технологій меншою мірою стає залежним від ораторської майстерності викладача, хоча у той же час визначається всією сукупністю вмінь, навичок та їх компонентів, необхідних викладачеві для якісної підготовки сучасних фахівців світового рівня. Адаптація вищої школи до сучасних потреб технократичного суспільства потребує від викладача постійного